

PERFORMANS GÖREVLERİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞ ALMA ÖLÇEKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ*

Yasin AKAY**

Yrd. Doç. Dr. Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ***

ÖZ

Bu araştırmanın amacı öğrencilerin ve velilerinin performans görevlerine yönelik görüşlerini belirlemek için birer görüş alma ölçeği geliştirmektir. Bu ölçekleri geliştirmek için oluşturulan madde havuzu uzman önerileri doğrultusunda 34 maddeye düşürülmüş ön uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Ön uygulama formları İzmir ili Buca ilçesine bağlı tabakalama yöntemiyle belirlenmiş okullar arasından rastgele yöntemle seçilmiş okullarda 248 4. ve 5. sınıf öğrencisi ve bu okullarda öğrenci velisi olan 170 veli üzerinde uygulanmıştır. Elde edilen verilere Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmış ve faktör analizi yapılmıştır. Analizler sonucunda gerekli düzenlemelerle madde sayısı düşmüştür. Ölçekler son olarak aynı okullarda öğrenim gören 470 öğrenci ve bu okullardaki 392 öğrenci velisine tekrar uygulanmıştır. Faktör analizi sonucunda ölçeklerin tek boyutlu olarak geliştirilmesi düşünülmüştür. İki ölçeğin nihai formlarının iç tutarlık katsayıları sırasıyla ,72 ve ,83 bulunmuştur. Bu araştırma sonucunda geliştirilen her iki ölçek araştırma evren ve örneklemini içinde performans görevlerine yönelik görüşleri belirlemede kullanılabilir.

Anahtar Sözcükler: Performans Görevi, Görüş, Ölçek, Öğrenci, Veli.

DEVELOPING OF VIEW SCALES FOR STUDENTS AND PARENTS RELATED TO PERFORMANCE TASKS

ABSTRACT

The purpose of this study is to develop a view scale for students and parents to determine their views about performance tasks. To develop these scales, item pools formed have been reduced to 34 items with the advices of experts and prepared for trial. The trial forms in question have been applied on 248 4th and 5th class students and 170 parents in schools through which they have been determined with stratification method from Buca district up to İzmir city. Cronbach Alpha Coefficient was calculated and factor analyses were applied with obtained data. The number of items has been reduced with necessary regulations at the result of analyses. The scales were applied once again 470 students and 392 parents on these same schools. At the end of factor analysis, scales were thought to be developed as one-dimensional. The ultimate forms of both scales' internal consistency coefficients have been found, 72 and, 83 respectively. Both of these scales developed at the end of this research can be used to determine views about performance tasks within the universe and sample of this research.

Key Words: Performance Tasks, View, Scale, Student, Parent.

1. GİRİŞ

Birey, toplum, teknoloji vb. alanlardaki değişim ve buna dayalı yeni insan tipine olan gereksinim öğretim programlarının değişmesine neden olmuştur. Bu değişime bağlı olarak ülkemizde 2005 yılından itibaren yeni öğretim programları uygulanmaya başlamıştır. Bu öğretim programları 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nu çerçevesinde genel olarak davranışçı yaklaşımdan çok bilişsel ve yapılandırmacı yaklaşım anlayışıyla hazırlanmıştır. Bu

*Bu araştırma Rize'de gerçekleştirilen 11. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** MEB, Öğretmen, Balıkesir Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretimi Doktora Öğrencisi,
yasinakay35@hotmail.com

*** Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, hadiye2000@yahoo.com

çerçeve de programlarda öğrenci merkezli öğrenmeye ağırlık verilmiş ve öğrencinin öğrenme sorumluluğunu alması konusunda önemli çalışmalar yapılmıştır.

Yeni programlarda, birçok alanda değişiklik yapıldığı gibi eğitim programlarının en önemli öğelerinden biri olan ölçme ve değerlendirme ise sadece öğrenme sonucunu değil, sürecini de değerlendirmeye dönük ele alınmıştır. Süreç değerlendirmeye birlikte öğrencinin ne bilmediğiyle değil, ne bildiğiyle ve ne yapabildiğiyle ilgilenen, sahip oldukları becerileri günlük hayatta kullanma ve uygulayabilmelerine katkıda bulunan yapılandırmacı öğrenme teorisine dayanan alternatif değerlendirme yaklaşımları da dikkate alınmıştır. Programda her öğrencinin kendini farklı yansıtabileceği düşüncesiyle geleneksel ölçme araçları (çoktan seçmeli, doğru-yanlış, eşleştirmeli testler, yazılı yoklamalar vb.) yanında öğrencinin hem kendini ve arkadaşlarını değerlendirmesi hem de öğretmenin öğrenciyi ve süreci değerlendirmesi için performans değerlendirme, öğrenci ürün dosyası hazırlama, öğrencilerin duyuşsal gelişimlerini izleme, derse yönelik tutum ve kendilerine güvenleri hakkında bilgi edinmek amacıyla alternatif değerlendirme yaklaşımlarının kullanılması önerilmiştir. Böylelikle öğrencinin süreç içerisindeki performansları ve gelişimlerini değerlendirmede daha detaylı bilgi veren ve öğrencinin bilgiyi yapılandırmasına olanak tanıyan alternatif değerlendirme yöntemleri kullanılmaya başlanmıştır. Bunlardan en önemlisi ise performansa dayalı durum belirleme içinde yer alan ve en sık kullanılan teknikler arasında olan “performans görevi” uygulamasıdır (Bahar, Nartgün, Durmuş ve Bıçak, 2008; Doğan ve Kutlu, 2011; Kutlu, Doğan ve Karakaya, 2008).

Performans görevleri, öğrencilerin üst düzey zihinsel becerilerinin (yaratıcılık, problem çözme, analitik düşünme, eleştirel düşünme vb.) gelişmesine olanak tanıyan, özgün bir yanıt vermesini ya da bir ürün ortaya koymasını amaçlayan, kazandıkları bilgileri gerçek yaşamda ne ölçüde kullanabildiklerini belirlemek amacıyla öğrencilere verilen etkinliklerdir (Kutlu, 2006; Kutlu, Büyüköztürk ve Doğan, 2007; Turgut ve Baykul, 2010). Bütün bunlar göz önüne alındığında yeni programların hedefleriyle uyumluluk gösteren performans görevleri 2006 yılında yönetmelikte yapılan değişiklikle yasal olarak zorunlu hale getirilmiştir. Buna göre İlköğretim Kurumlar Yönetmeliği'nin 35. maddesinde “Öğrenciler, bir ders yılının her yarıyılında istedikleri ders veya derslerden bireysel ya da grup çalışması şeklinde en az bir performans görevi hazırlar” denilmektedir (Resmi Gazete, 2006).

İki tür performans görevinden söz edilmektedir. Bunlar genişletilmiş yanıtli performans görevleri ve sınırlandırılmış performans görevleridir. Genişletilmiş yanıtli performans görevleri, öğrencilerin derste edindikleri temel bilgi ve becerileri, üst düzey zihinsel becerilerle ilişkilendirmelerini ve kendilerine verilen yeni bir problemi çözmeyi gerektirir. Bu türdeki performans görevleri bir hafta ile bir ay içerisinde tamamlanacak şekilde öğrencilere verilebilir. Sınırlandırılmış performans görevleri ise çok fazla veri toplanmasını gerektirmeyen ve sınıf içerisinde tamamen öğretmen kontrolü altında gerçekleştirilen çalışmalardır. Konuşma, şarkı söyleme, resim çizme, bir haritadan sonuç çıkarma, bilimsel gözlemlerini tablolar hazırlayarak gösterme, bir konu ile ilgili afiş, broşür, poster hazırlama, piyes veya oyun yazma, deney yapma veya kısa cevaplı yazılılar sınırlı performans görevleri arasındadır (Çepni ve diğ., 2007; Kutlu ve diğ., 2008)

Bir performans görevi oluşturulurken öğrencilerin görevi nasıl gerçekleştireceğinin her bölümde açıkça belirtilmesi gerekir. Bir performans görevi dört temel bölümden oluşmaktadır (Doğan, 2006; Kutlu ve diğ., 2008: 34-35).

Bunlar;

- a. Tanımlama
- b. Görev
- c. Yönerge ve
- d. Puanlama yöntemi bölümleridir.

Performans görevleri hazırlanırken bu bölümlerin açık şekilde belirtilmesi gerekir. Genel olarak performans görevlerinin hazırlanmasında; amaç ve hedeflerin iyi belirlenmesine, görevlerin özgün olmasına, gerçek yaşam durumlarıyla ilişkili olmasına, öğrencilerin üst düzey zihinsel becerilerini ölçmesine, ölçütlerin ve beklentilerin iyi belirlenmesine, performansın veya ürünün gözlemlenebileceği bir ortam oluşturulmasına ve öğrencilerin kendilerini değerlendirmelerine imkân vermelerine dikkat edilmelidir.

Performans görevlerinin birçok yönden olumlu etkileri birçok araştırmada (Elliott, 1995; Kutlu ve Aslanoğlu, 2003; Büyüköztürk, Koç ve Doğan, 2006) belirlenmesine karşın yapılan bazı araştırmalarda (Coşkun, 2007; Yücel, 2008) da olumsuz sonuçlarla karşılaşmıştır. Sonuçların bu denli değişkenlik göstermesi performans görevlerine yönelik öğrenci ve velilerin neler düşündükleri, performans görevlerini nasıl algıladıkları, nasıl uyguladıkları, uygularken neler hissettikleri gibi soruları akla getirmektedir. Bu nedenle bu araştırmaya da konu olan bu görüşlerin daha önceden belirlenmesi performans görevlerinin daha etkili uygulanmasında araştırmacılara ve öğretmenlere yardımcı olacaktır. Ayrıca bu görüşlerin belirlenmesi öğretmenlerin performans görevlerini nasıl verdikleri, nasıl uyguladıkları, nasıl değerlendirdikleri vs. hakkında fikir verecektir. Yani bu ölçekler beraber kullanıldığında aynı zamanda öğretmen de performans görevleri konusunda değerlendirilmiş olacaktır.

Bu kapsam doğrultusunda bu araştırmanın amacı öğrencilerin ve velilerinin performans görevlerine yönelik görüşlerini belirlemek için birer görüş ölçeği hazırlamaktır.

2. YÖNTEM

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İzmir ili Buca ilçesine bağlı ilköğretim okullarında öğrenim görmekte olan tüm 4. ve 5. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini belirlenirken İzmir ili Buca ilçesi sosyo-ekonomik özelliklerine göre düşük, orta ve iyi olmak üzere üç tabakaya ayrılmıştır. Daha sonra bu bölgelerden rastgele yöntemle belirlenen okullarda öğrenim görmekte olan 470 4. ve 5. sınıf öğrencisi ve bu okullarda öğrenci velisi olan 392 veli araştırmanın örneklemini olarak belirlenmiştir.

2.2. Veri Toplama Aracı

2.2.1. Performans görevlerine yönelik görüş alma ölçekleri

2.2.1.1. Madde havuzunun oluşturulması

Araştırmacı tarafından hazırlanan performans görevlerine yönelik görüş ölçekleri hazırlanırken daha önce bu konuda yapılmış olan çalışmalar incelenmiştir. Yapılan birçok araştırmada performans görevlerine yönelik öğrencilerden, öğretmenlerden ve velilerden görüş alındığı görülmüştür (Anılan ve Kılıç, 2010; Çetin, 2009; Çiftçi, 2010, Güvey, 2009; Şeker, 2009; Yücel, 2008). Yapılan araştırmalar incelendiğinde alınan görüşlerin açık uçlu sorular şeklinde alındığı görülmüştür. Bu araştırmada da “Performans Görevlerine Yönelik Görüş

Alma Ölçekleri” hazırlanırken öğrenci (n=15) ve veliler (n=15) için ayrı ayrı yazılı ve sözlü olarak açık uçlu sorular sorulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formuyla sorulan bu sorular; “öğrenci ve velilerin performans görevleri ile ilgili düşündükleri”, “nasıl uyguladıkları”, “nasıl değerlendirdikleri”, “velilerinin katkıları” gibi konulardan oluşmuştur.

Özellikle tutum, inanç ve kanı gibi kavramların ölçülmesinde madde yazımında kullanılan bir kaynak, hedef kitleden seçilen küçük bir gruba konuya ilişkin açık uçlu sorulara dayanan bir kompozisyon yazdırmaktır. Araştırmacı kompozisyonlar üzerinde içerik analizi yaparak ölçme aracı için soru ifadeleri oluşturur (Büyüköztürk ve diğ., 2011). Görüşme formlarındaki sorulara verilen cevaplara yapılan içerik analizi sonucunda “performans görevlerinde konular ve sorunlar”, “performans görevlerinde katılım ve çalışma alışkanlıkları”, “performans görevlerine yönelik tutum” ve “performans görevlerinde sunum ve değerlendirme” boyutları adı altında 42 soruluk bir madde havuzu hazırlanmıştır.

2.2.1.2. Uzman görüşünün alınması

Bir ölçeğin kapsam geçerliğini test etmede kullanılan mantıksal yollardan biri uzman görüşüne başvurmadır. Alanda yetkin olan bir uzmandan beklenen, testin taslak formunda yer alan maddelerin uygunluğunu, ölçülmek istenen davranışlar (kapsam) bakımından değerlendirmesidir (Büyüköztürk ve diğ., 2011).

Hazırlanan madde havuzuna Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesinde görev yapan ikisi ölçme değerlendirme uzmanı biri eğitim bilimleri uzmanı biri araştırma görevlisi dört akademisyenden, ilköğretim okullarında görev yapmakta olan üç öğretmenden uzman görüşü alınarak kapsam geçerliğine bakılmıştır. Uzmanların görüşleri sonucunda ölçekte yer alan maddelerin konuya uygunluğu, ifadelerin açıklığı ve düzeye uygunluğu gibi alanlarda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Konunun kapsamı dışında olduğu düşünülen ve düzeye uygun olmadığı düşünülen maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Çıkarılan maddeler sonucunda ölçekler 34 maddeye düşürülerek ön uygulamaya hazır hale gelmiştir.

2.2.1.3. Ölçeklerin ön uygulaması

Ön uygulama, ölçme aracının geçerlik ve güvenilirliğinin gözleme dayalı verilerle sorgulandığı bir aşamadır. İlgili ölçme aracının taslak formundaki problemleri belirlemede kritik bir öneme sahip olan ve araştırmanın hedef kitesiyle benzer özelliklere sahip olan bir grup üzerinde yapılacak ön uygulama, geçerli ve güvenilir sonuçlar elde edebilmek için çok önemli bir aşamadır (ASA, 1997; Mertens, 1998 akt. Büyüköztürk ve diğ., 2011). Bu yüzden uzman görüşü alınarak hazırlanmış söz konusu ölçeklerin ön uygulama formları 15 öğrenci ve 15 veliden oluşan 30 kişilik bir grup üzerinde denenmiştir. Uygulama esnasında öğrenci ve velilere anlamakta güçlük çektikleri maddeler sorulmuş, söz konusu maddeler belirlenerek gerekli düzenlemeler yapılmış hem öğrenci hem de veli görüş ölçeği uygulamaya hazır hale gelmiştir. Buna göre 42 maddeden oluşan ön uygulama formu gerekli düzenlemeler sonucunda hem “performans görevlerine yönelik öğrenci görüş alma ölçeği”nde hem de “performans görevlerine yönelik veli görüş alma ölçeği”nde 34 maddeye düşürülerek esas uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Ölçekler, niteliksel olarak 23 olumlu ve 11 olumsuz madde içeren toplam 34 maddelik 3’lü likert tipinde bir görüş ölçeğidir. Ölçeklerde 5, 6, 7, 9, 10, 20, 21, 22, 26, 27 ve 30. (olumsuz) maddelerde “Evet 1 puan”, “Kısmen 2 puan”, “Hayır 3 puan” olarak, diğer maddelerde ise “Evet 3 puan”, “Kısmen 2 puan”, “Hayır 1 puan” olarak puanlandırılmıştır. Formlardan alınabilecek en yüksek puanlar 102, en düşük puanlar ise 34 olmuştur. Yüksek

puan ölçeklerde yer alan performans görevlerine ilişkin görüşlere karşı olumlu düşüncüyü, düşük puan ise performans görevlerine ilişkin görüşlere karşı olumsuz düşüncüyü göstermektedir.

2.3. İşlem Yolu

Hazırlanan “Performans Görevlerine Yönelik Görüş Alma Ölçekleri”nin ön uygulaması İzmir ili Buca ilçesine bağlı 3 farklı ilköğretim okulunda yapılmıştır. Ölçeklerin ön uygulaması bu okullarda öğrenim gören 248 (4. ve 5. sınıf) öğrenciye ve bu okullarda öğrenci velisi olan 170 veliye yapılmıştır. Ön uygulama sonuçları üzerinde yapılan analizlerde “Öğrenci Performans Görevlerine Yönelik Görüş Alma Ölçeği”nin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach’s Alpha) ,79; “Veli Performans Görevlerine Yönelik Görüş Alma Ölçeği”nin iç tutarlılık katsayısı ,84 bulunmuştur. Öğrenci görüş alma ölçeğinin madde toplam korelasyonları $r = (.251 \text{ ile } ,476)$ arasında veli görüş alma ölçeğinin de ise $r = (.255 \text{ ile } ,677)$ arasında değişmiştir. Yapılan analizlerde madde korelasyon katsayısı ,30 ve daha büyük olanlar ölçeğe alınmış daha düşük olanların bir kısmı ölçekten çıkarılmış, bir kısmı da düzeltilerek ölçeğe alınmıştır. Çıkarılan maddeler sonucunda elde edilen iç tutarlılık katsayıları öğrenci formu için ,81; veli formu için ise ,87 bulunmuştur.

Bu çalışmalardan sonra “Performans Görevlerine Yönelik Görüş Alma Ölçeği”nin öğrenci nihai formunda 28 madde yer almıştır. “Performans Görevlerine Yönelik Görüş Alma Ölçeği”nin veli nihai formunda ise 29 madde yer almıştır. Ölçekler son halini almadan önce geçerlik ve güvenilirlik çalışması için araştırma örneklemindeki okullarda öğrenim görmekte olan 470 öğrenci (4. ve 5. sınıf) ve bu okullardaki 392 veliye tekrar uygulanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Ölçeklerin geçerlik analizi için faktör analizi yapılmıştır. Güvenirlik analizi için ise Cronbach α (iç tutarlılık) katsayısı hesaplanmıştır. Sorulara verilen cevaplardan elde edilen verilerin analizlerinde SPSS 17 paket programı kullanılmıştır. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri bulgular bölümünde açıklanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Geçerlik Analizi

Ölçeklerin geçerlik analizi için faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi, yapı geçerliğini incelemede en güçlü yöntem olup aynı niteliği ölçen değişkenleri bir araya toplayarak ölçmenin çok daha az sayıda faktörle yapılmasına olanak vermektedir (Kerlinger, 1973; Tabachnick ve Fidell, 2001; akt. Serin, Bulut Serin ve Saygılı, 2010). Faktör analizi yapılmadan önce örneklemin faktör analizi yapılması için uygun olup olmadığına bakılmıştır. Yapılan analiz sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin değeri (KMO) öğrenci formu için ,83; veli formu için ,85 bulunmuştur. Verilerin çok değişkenli normal dağılımdan gelip gelmediği ise Bartlett küresellik testi ile sınanmıştır. Verilere uygulanan Bartlett testi analizi sonucunda öğrenci formunda Ki Kare değeri 1137,73 ve $p = ,000$; veli formunda Ki Kare değeri 2747,45 ve $p = ,000$ bulunmuştur. Buna göre her iki ölçek de faktör analizi yapmaya uygun görülmüştür.

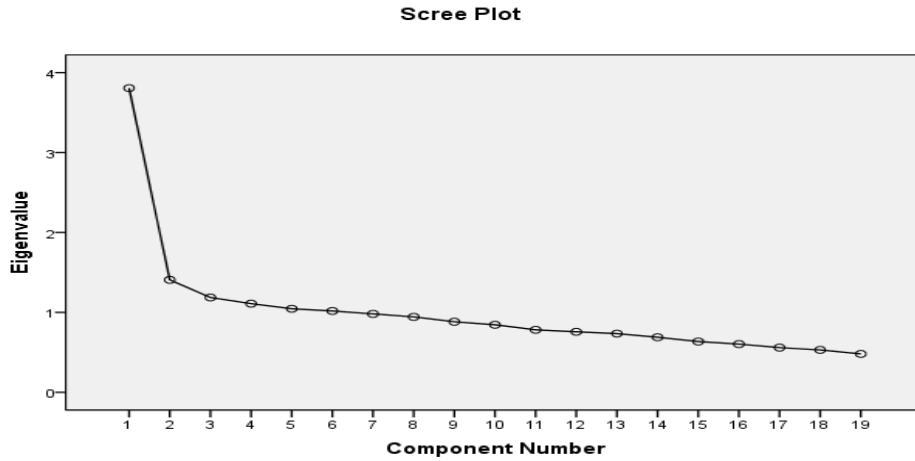
Açımlayıcı faktör analizine öğrenci formunda 28, veli formunda 29 maddeyle başlanmıştır. Temel bileşenler faktör analizi işlemi için *Kaiser* ölçütü benimsenmiş ve faktör yükünün en az 0,35 olması, varyansı açıklama oranının 0,40 ve üzerinde olması ölçütleri esas alınmıştır. Yapılan faktör döndürmeleri sonucunda faktör yükü düşük olan maddeler ve tek

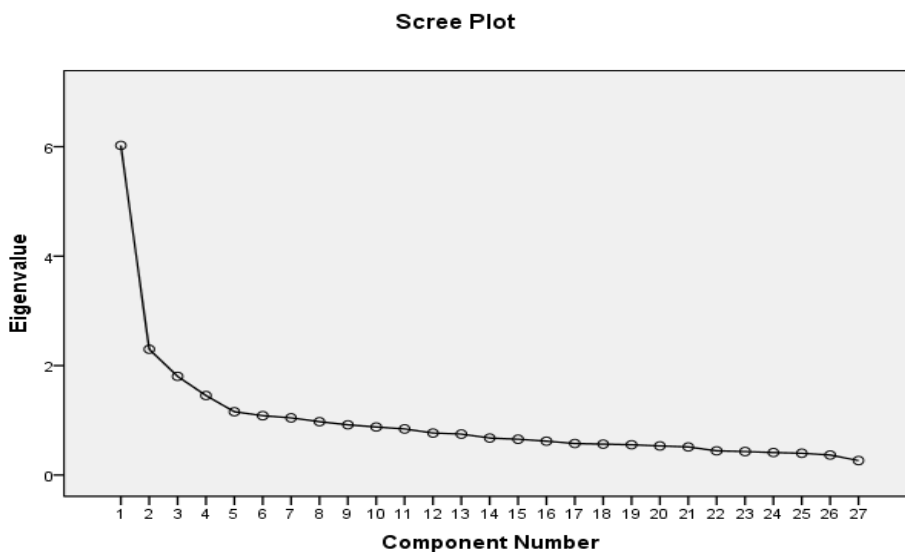
başına faktör oluşturan maddeler ölçeklerden çıkarılmıştır. Çıkarılan maddelerin sonucunda ölçeklerin öğrenci nihai formunda 19, veli nihai formunda 27 madde yer almıştır.

1 özdeğerinin üzerinde özdeğere sahip olan faktörler Kaiser normalleştirilmesine göre pratik olarak yoruma alınır (Tatsuoka, 1971; akt. Dağ, 1990; 115). Bu ölçekler geliştirilirken de özdeğer 1 kabul edilmiştir. Sonuç olarak faktör analizi sonucunda öğrenci formunda 6 faktör, veli formunda 7 faktör bulunmuştur. Faktörlerin açıkladıkları varyans öğrenci formunda % 5,3 ile % 20 arasında, veli formunda % 3,86 ile % 22,3 arasında değişim göstermiştir. Ayrıca faktörler toplam varyansı öğrenci formunda % 50,3; veli formunda ise % 55 oranında topluca açıklamaktadır. Sonuç olarak faktör analizi sonucunda öğrenci formunda 6 faktör, veli formunda 7 faktör belirlenmesine rağmen her iki ölçeğe ait öz değer grafiğinin birinci faktöründeki keskin kırılmalardan dolayı ölçeklerin tek boyutlu geliştirilmesi düşünülmüştür. Aşağıda yer alan şekil 1 ve şekil 2’de öğrenci ve veli görüş alma ölçeklerine ait faktör analizi sonucunda ortaya çıkan öz değer grafikleri verilmiştir.

Şekil 1: Öz değer grafiği (öğrenci formu)

Şekil 2: Öz değer grafiği (veli formu)

3.2. Güvenirlik Analizi

Ölçeklerde öncelikle iç tutarlığın sınanması gerekir. Bunun için en uygun yol Cronbach α güvenirlik katsayısının hesaplanmasıdır. Cronbach α katsayısı ölçek içinde bulunan maddelerin iç tutarlılığının, homojenliğinin bir ölçüsüdür. Ölçeğin α katsayısı ne kadar yüksek olursa bu ölçekte bulunan maddelerin o ölçüde birbirleriyle tutarlı ve aynı özelliğin öğelerini yoklayan maddelerden oluştuğu şeklinde yorumlanır. Bir ölçekte yeterli sayılabilecek güvenirlik katsayısı olabildiğince 1'e yakın olmalıdır (Tezbaşaran, 1996).

Bu araştırmada da güvenirligi hesaplama yollarından biri olarak Cronbach α güvenirlik katsayısı bulunmuştur. Yapılan analiz sonucunda performans görevlerine yönelik görüş alma ölçeği iç tutarlılık katsayısı 19 maddelik öğrenci formunda ,72; 27 maddelik veli formunda ,83 bulunmuştur. Bu ölçeklerin güvenirlik katsayılarının 1'e yakın olması maddelerin birbirleriyle tutarlı oldukları şeklinde yorumlanabilir. Performans görevlerine yönelik öğrenci görüş ölçeğinin verileriyle yapılan Cronbach Alpha analizi sonucunda elde edilen madde toplam korelasyonları öğrenci formunda $r = (,029 - ,470)$ arasında veli formunda ise $r = (,130 - ,575)$ değişkenlik göstermiştir. Burada madde toplam korelasyonlarının yeterlilik düzeyi ,30 olarak belirlenmiştir. Buna göre faktör analizi sonuçları da dikkate alınarak madde toplam korelasyonları ,20'nin altında olan maddeler ölçekten çıkarılmış, ,30'a yakın olanlar ise birtakım düzenlemeler sonucunda ölçüğe kazandırılmıştır. Ölçeklerin geçerlik ve güvenirligine ilişkin bazı veriler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Performans Görevine Yönelik Görüş Alma Ölçekleri Geçerlik ve Güvenirlik Analizi İstatistikleri

Ölçekler	İç Tutarlılık Katsayısı	KMO Değeri	Faktör Değer Aralıkları	Madde Yük Değer Aralıkları	Faktör Sayısı	Açıkladıkları Toplam Varyans (%)
Öğrenci Formu	,72	,83	1,01-3,80	0,500-0,738	6	50,3
Veli Formu	,83	,85	1,04-6,02	0,494-0,817	7	55

Tablo 1'den de görülebileceği gibi öğrenci ve velilerin performans görevlerine ilişkin görüşlerini belirlemek için hazırlanmış bu iki ölçek hem geçerlilik hem de güvenirlik bakımından yeterli şartları taşıdığı kabul edilmiştir. Ölçeklere ilişkin faktör analizi istatistikleri Ek 1'de sunulmuştur. Performans görevlerine yönelik görüş alma ölçekleri öğrenci ve veli nihai formlarına ilişkin örnek maddeler Ek 2'de verilmiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada performans görevlerine yönelik öğrenci ve veliler için görüş alma ölçekleri geliştirilmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilere geçerlik ve güvenirlik analizi yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda performans görevlerine yönelik görüş alma ölçeği öğrenci formu 6 faktör ve veli formu 7 faktörden oluşmasına rağmen öz değer grafiğindeki keskin kırılmalar nedeniyle ölçeklerin tek boyutlu geliştirilmesi düşünülmüştür. Lord (1980)

birinci faktör yüküne sahip özdeğerin, ikinci faktör yüküne ait özdeğerden yüksek olmasının, ikinci ve diğer faktörlerin birbirlerine yakın olmasının tek boyutluluk için yaklaşık bir ölçü olarak alınabileceğini belirtmektedir (Akt. Korkut, 1996). Ölçekleri oluşturan maddelerin açıkladıkları toplam varyansın % 50'nin üzerinde olması bu ölçeklerin performans görevlerine yönelik görüşleri almada yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir.

Yapılan güvenilirlik analizleri sonucunda madde korelasyon katsayısı .30 ve daha büyük olanlar ölçeğe alınmış madde toplam korelasyon katsayıları .30'dan düşük olanların bir kısmı ölçekten çıkarılmış, bir kısmı da düzeltilerek ölçeğe alınmıştır. Çıkarılan maddeler sonucunda elde edilen iç tutarlılık katsayıları (Cronbach's Alpha) öğrenci formunda .72, veli formunda .83 bulunmuştur.

Sonuç olarak "Performans Görevlerine Yönelik Görüş Alma Ölçeği"nin öğrenci nihai formunda yer alan 19 maddenin puanlaması şu şekilde olmuştur: 2, 3, 4, 5 ve 16. (olumsuz) maddelerde "Evet 1", "Kısmen 2" ve "Hayır 3" diğerlerinde ise "Evet 3", "Kısmen 2" ve "Hayır 1" olarak puanlandırılmıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 57, en düşük puan ise 19 olmuştur.

"Performans Görevlerine Yönelik Görüş Alma Ölçeği"nin veli nihai formunda yer alan 27 maddenin puanlaması ise şu şekilde olmuştur: 3,4,5,6,7,8,9,11,12 ve 21. (olumsuz) maddelerde "Evet 1", "Kısmen 2" ve "Hayır 3" diğerlerinde ise "Evet 3", "Kısmen 2" ve "Hayır 1" olarak puanlandırılmıştır. Buna göre ölçekten alınabilecek en yüksek puan 81, en düşük puan ise 27 olmuştur. Bu ölçeklerden alınan yüksek puan öğrencilerin ve velilerin performans görevlerine yönelik olumlu yönde düşündüklerini, alınan düşük puan ise araştırmaya katılan öğrenci ve velilerin performans görevlerine yönelik olumsuz yönde düşündüklerini gösterir.

Bu araştırmada öğrenci ve velilerin performans görevlerine yönelik düşüncelerini belirlemeye yönelik ayrı iki ölçek geliştirilmiştir. 2005 yılından itibaren yenilenen programla okullarda uygulanmaya başlanan performans görevleri henüz istenildiği düzeyde başarıya ulaşamamıştır. Birçok araştırmanın sonuçlarında da performans görevlerinin yeterince anlaşılmadığı, öğrencilerin yaparken zorlandıkları, gelişimlerine hiçbir katkıda bulunmadığı, çoğunlukla internette hazır aldıkları ya da ebeveynlerine yaptırdıkları görülmektedir (Başboğaoğlu ve Demir 2010; Yücel, 2008). Özellikle Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2007, 2008 ve 2009 yıllarında yayınladığı genelgelerin performans görevlerine yönelik yanlış algıların düzeltilmesine yönelik olması bu konuda öğrencilerin ve velilerin görüşlerinin alınmasını gerekli kılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda geliştirilen ölçekler öğrenci ve velilerin performans görevlerine yönelik görüşlerini belirlemede kullanılabilir. Ayrıca araştırmacı ve öğretmenlere yol gösterici olma açısından da önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler aşağıdaki verilmiştir.

4.2. Öneriler

1.Bu araştırmada geliştirilen ölçeklerin uygulanmada zorluklarının olduğu bilinen performans görevleri hakkında öğrenci ve velilerin görüşlerini belirlemede kolaylık sağlayacağından ölçekler, performans görevleri verilmeden önce hem öğrencilere hem velilere uygulanabilir.

2. Ölçek 4. ve 5. sınıf öğrencileri için hazırlanmış olmasına rağmen performans görevi verilen tüm sınıf düzeyindeki öğrencilere ve bu sınıflardaki öğrenci velilerine uygulanabilir.

3. Bu ölçeklerin bu araştırmanın örneklemini dışında daha büyük örneklemelere uygulanmasıyla elde edilecek olan geçerli ve güvenilir sonuçlardan genel bir yargıya varılabilir ve performans görevlerine yönelik yanlış algılar düzeltilebilir.

4. Ölçeklerden elde edilen puanlar hesaplanarak öğretmenler, performans görevleri konusunda değerlendirilebilir. Yapılan değerlendirmelerden sonra öğretmenlere eksiklikleri veya algı yanlışlıkları konusunda bilgilendirmeler yapılabilir.

KAYNAKÇA

Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S., Bıçak, B. (2008). *Geleneksel- alternatif ölçme ve değerlendirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık

Başboğaoğlu, U. ve Demir, M. (2010). İlköğretim (1-5) birinci kademedeki gerçekleştirilen performans ödevlerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri”, 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (20 -22 Mayıs 2010), Elazığ, 2010. 846-850.

Büyüköztürk, Ş., Koç, K., Doğan D. (2006). “Okulda performansa dayalı değerlendirme ve uygulama”, 15. Eğitim Bilimleri Kongresi, 13-15 Eylül 2006, Muğla Üniversitesi.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., K., Akgün, Ö., E., Karadeniz, Ş. Ve Demirci, F. (2011). *“Bilimsel araştırma yöntemleri”* Ankara: PegemA Yayıncılık (9. Baskı)

Coşkun, G. (2007). Performansa dayalı durum belirlemenin öğrencilerin matematik dersindeki özyeterlik algısına, tutum ve başarısına etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çepni, S., Bayrakçeken, S., Yılmaz, A., Yücel, C., Semerci, Ç., Köse, E. ve diğerleri (2007). *Ölçme ve Değerlendirme*, 1.Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara.

Doğan, D. (2006). Üst Düzey Zihinsel Süreçlerin Belirlenmesinde Performans Görevleri. 15. Ulusal Eğitim Bilimleri Sempozyumu 13-15 Eylül. Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Doğan, D.; Kutlu,Ö. (2011). Öğretmen adaylarının yeni durum belirleme yöntemlerini tercihlerinde etkili olan öğrenmeye ilişkin özellikler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 459-474

Elliott, S., N. (1995). “Creating meaningful performance assessments” ED381985 1995-06-00

Korkut, F. (1996). İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 2 (7), ss. 18-23.

Kutlu, Ö. ve Aslanoğlu, A. E. (2003). “Öğretimde sunu becerilerinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı (rubric) kullanılmasına ilişkin bir araştırma”, Ankara Üniversitesi, *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36 (1-2), 25-36.

Kutlu, Ö. (2006), “Üst düzey süreçleri belirleme yolları: yeni durum belirleme” yaklaşımları, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 335.

Kutlu, Ö., Büyüköztürk, Ş., Doğan, D. (2007) “İlköğretim öğretmenlerinin yeni değerlendirme yöntemlerine yönelik tutumlarını etkileyen faktörler” 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, (5-7 Eylül 2007), Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.

Kutlu, Ö., Doğan C., D. ve Karakaya, İ. (2008). *Öğrenci başarısının değerlendirilmesi performansa ve portfolyoya dayalı durum belirleme*, 1. Baskı, Ankara: PegemA Yayıncılık

Resmi Gazete (2006) 27.8.2003 tarih ve 25212 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. <http://www.sosyaltuglilerci.com/proje-performans-ders-ici-performans-ogrenci-urun-dosyasi-bilgi/> (08.02.2013)

Tezbaşaran, A. (1996). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Turgut, M., F. ve Baykul, Y. (2010). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık

Yücel, A. (2008). İlköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde verilen performans ödevleri hakkında öğretmen-veli-öğrenci görüşleri (Konya Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ek 1: Öğrenci ve Veli Görüş Alma Ölçekleri Faktör Analizi Sonuçları

Öğrenci Görüş Alma Ölçeği Döndürme Sonrası Faktör Yükleri

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5	Faktör 6
1	,734					
2	,664					
3	,638					
4	,625					
5	,603					
6		,726				
7		,603				
8		,574				
9			,633			
10			,622			
11			,569			
12			,503			
13				,738		
14				,683		
15				,440		
16					,686	
17					,500	
18						,698
19						-,671

Veli Görüş Alma Ölçeği Döndürme Sonrası Faktör Yükleri

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5	Faktör 6	Faktör 7
1	,754						
2	,745						
3	,730						
4	,726						
5	,715						
6	,681						
7	,617						
8	,494						
9		,760					
10		,701					
11		,680					
12		,662					
13		,619					
14		,522					
15		,495					
16			,730				
17			,626				
18			-,573				
19			,551				
20				,730			
21				,678			
22					,807		
23					,607		
24						,817	
25						,692	
26							,662
27							,659

Ek 2: Performans Görevlerine Yönelik Öğrenci ve Veli Görüş Alma Ölçekleri Örnek Maddeler

Öğrenci formu

	MADDELER	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Performans görevlerinin konuları günlük yaşamla bağlantılı oluyor.			
2.	Performans görevlerinin konularını öğretmen seçip veriyor.			
3.	Performans görevlerini yapmak çok pahalı oluyor.			
4.	Performans görevlerini yaparken nasıl yapacağım açıkça belirtilmediği için zorlanıyorum.			
5.	Öğretmenler performans görevlerini verirken aile büyüklerimizin nasıl yardımcı olacaklarını belirtmiyorlar.			

Veli formu

	MADDELER	Evet	Kısmen	Hayır
1	Çocuğuma verilen performans görevlerinin konuları günlük yaşamla bağlantılı oluyor.			
2	Performans görevlerinin konuları çocuğumun kendi istediği ve sevdiği konular oluyor.			
3	Çocuğuma verilen performans görevlerinin konuları zor ve anlaşılmaz.			
4	Öğretmenler performans görevlerini verirken nasıl yardımcı olacağımızı belirtmiyorlar.			
5	Performans görevlerini yaparken kaynak ve araç-gereç bulmakta zorlanıyoruz.			
6	Çocuğum, performans görevlerinin nasıl yapılacağı belirtilmediği için zorlanıyor.			
7	Çocuğum performans görevlerini zamanında yetiştirmekte zorlanıyor.			
8	Performans görevlerini yapmak çok pahalı oluyor.			
9	Çocuğum performans görevlerini yaparken en çok internetten araştırıp, yararlanıyor.			
10	Çocuğum performans görevlerini yaparken en çok, kitap, gazete, dergi ve kütüphanelerden			